

Asia: VN/25733/2021-OKM-334

Lausuntopyyntö valtioneuvoston selontekoluonnokseksi - Uutta suuntaa Suomen digitaaliseen kompassiin

Tavoite 1 - Suomi kehittyy demokraattisena ja sivistyneenä yhteiskuntana digitalisoituvassa maailmassa.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Tavoite on perusteltu ja kohdistuu digitalisaation keskeiseen yhteiskunnalliseen ytimeen, demokratian ja luottamuksen ylläpitoon. Demokratian ja toimivan, vapaan yhteiskunnan näkökulmasta on tärkeää, että digitalisaatio nähdään myös tiedon luotettavuuden, informaatioresilienssin ja kansalaisvaikuttamisen kysymyksenä.

Medialiitto ehdottaa täsmennettäväksi, että tavoitteen kuvauksessa tunnistetaan vielä selkeämmin disinformaatio ja tekoälyavusteinen manipulointi osana demokratiahaastetta sekä journalismin ja moniarvoisen mediaympäristön rooli luottamuksen ja sivistyksen infrastruktuurina.

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

2 kyllä, pääosin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Avaintulokset ovat pääosin osuvat. Kokonaisuutta vahvistaisi, jos avaintulos 1:n yhteyteen kirjattaisiin eksplisiittisesti:

- digitaalinen media- ja informaatiolukutaito (ml. lähdekritiikki, tiedon todennettavuus, journalismin tunnistaminen, algoritmien vaikutus somealustojen uutisvirtaan)

- tekoälylukutaito käytännön kansalaistaitona (generoidun sisällön tunnistaminen, tekoälyn vinoumien ymmärtäminen, datajalanjälki ja vaikuttamismekanismit)

- mediakasvatuksen resursointi ja rakenteet: tarvitaan eri toimijoiden pysyvää koordinaatiota ja opettajien täydennyskoulutusta, sekä tekijänoikeustaidot osaksi media- ja tekoälylukutaitoa (ymmärrys sisällön käyttöoikeuksista, luvista ja vastuista).

Avaintulos 2 on hyvä ja kannatettava. Sen rinnalle olisi perusteltua nostaa myös journalistinen ja yhteiskunnallinen tietoinfrastruktura, eli luotettava ajantasainen tieto (uutiset ym. journalistiset sisällöt), sen tuottamisen edellytykset ja luotettavan tiedon saavutettavuus osana sivistystä.

Tavoite 2 - Yhteiskunnan toimijoiden kyky omaksua ja soveltaa uusia ja kehittyviä teknologioita kestävästi ja tuottavasti on vahva.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Tavoite on perusteltu. Jotta se palvelisi koko yhteiskuntaa, teknologian käyttöönoton rinnalla tulisi korostaa toimijoiden vastuullisuutta ja läpinäkyvyyttä. Teknisten taitojen lisäksi tarvitaan eettistä, oikeudellista ja yhteiskunnallista ymmärrystä.

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

2 kyllä, pääosin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Avaintulos 1: Koulutussisältöihin tulisi kirjata selkeämmin media-, informaatio- ja tekoälylukutaidon minimitasot eri koulutusasteille.

Avaintulos 3: Julkishallinnon osaamisessa tulisi painottaa myös viestinnän ja tiedon luotettavuuden ulottuvuutta: miten viranomainen tunnistaa ja torjuu disinformaatiota, ja miten se viestii läpinäkyvästi myös tekoälyä käytettäessä.

Tavoite 3 - Suomi on edelläkävijä digiosaamisessa ja teknologia-alan kehityksessä.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Tavoite on kannatettava, mutta edelläkävijäisyys tulisi sanoittaa myös luottamuksen ja vastuullisuuden kautta. Kilpailukyky syntyy kestävästä ja ihmisoikeusperustaisesta digikehityksestä. Luottamusyhteiskunta on yksi Suomen vahvuuksista. Sitä kannattaa hyödyntää strategisesti.

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

2 kyllä, pääosin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Avaintulos 3: koulutuksessa ja tutkimuksessa tulisi huomioida vahvemmin media-alan näkökulma tekoälymurrokseen (mm. generatiivinen tekoäly, luotettavuus, tekijänoikeussuojan merkitys demokraattisen yhteiskunnan ylläpitämisessä, datan alkuperä ja läpinäkyvyys). Nyt se puuttuu. Lisäksi on tärkeää tunnistaa tekoälyn kehittämiseen ja käyttöön liittyvät juridiset ja eettiset riskit: vinoumat, stereotyyppit ja virheellinen tieto voivat kytkeytyä myös siihen, millä aineistoilla järjestelmiä on koulutettu. Siksi tulisi edellyttää mahdollisimman laajaa läpinäkyvyyttä koulutusdatan alkuperästä sekä varmistaa, että tekijänoikeudella suojattujen aineistojen käyttö perustuu lupiin ja asianmukaisiin korvauksiin. Tavoitteissa olisi hyvä mainita vastuullisen datan ja tekijänoikeuksien merkitys kilpailukyvyille.

Tavoite 1 - Datan saatavuus ja laatu sekä datanhallinnan infrastruktuuri tukevat yritysten arvonluontia ja ratkaisujen skaalautuvuutta.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Kannatamme tavoitetta. On olennaista varmistaa, että datatalous ja tekoälykehitys rakentuvat laillisesti, IP-oikeuksia kunnioittaen, läpinäkyvästi ja oikeudenmukaisesti. Erityisesti tulee turvata se, että tekijänoikeudella suojatun sisällön käyttö tekoälyä kehitettäessä ja koulutettaessa sekä erilaisissa tekoälypalvelussa tapahtuu luvallisesti ja korvaukset huomioiden.

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

2 kyllä, pääosin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Avaintulos 3:n yhteyteen tarvitaan selkeä täsmennys, jossa mainitaan tekijänoikeuksien, lisensoinnin ja käyttöoikeuksien hallinta sekä datan alkuperä, laatu ja jäljitettävyyden ja väärinkäytön riskien hallinta. Lisäksi kannatamme vahvasti luonnoksessa esiin nostettua kielidatan priorisointia (suomi/ruotsi/saame) ja pidämme tärkeänä, että se tehdään myös mediasektorin aineistot ja oikeudet huomioiden.

Tavoite 2 - Tietoliikenneyhteydet ovat kattavat, turvalliset ja kestävät.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Tavoite on perusteltu. Uutismedian saavutettavuus ja kansalaisten yhdenvertainen tiedonsaanti edellyttävät toimintavarmoja yhteyksiä koko maassa.

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

2 kyllä, pääosin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Resilienssin yhteydessä olisi hyödyllistä huomioida myös tiedonvälityksen jatkuvuus (häiriötilanteissa kansalaisviestintä, luotettavan tiedon saatavuus). Lisäksi olisi hyvä täydentää mittarointia. Pelkkä peitto ei riitä, pitää huomioida myös laatua ja toimintavarmuutta.

Tavoite 3 - Palvelin- ja laskentainfrastruktuurit ovat energiatehokkaita ja vastaavat julkisten palveluiden, yritysten ja tutkimuksen tarpeita.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Energiatehokkuuden rinnalle tulisi nostaa selkeämmin datan suojaus, riippuvuuksien hallinta ja palveluiden jatkuvuus.

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

2 kyllä, pääosin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Lisäksi olisi hyvä huomioida, että tekoälyyn liittyvä infrastruktuuri ei saa ohjata kehitystä kohti ratkaisuja, joissa sisällön alkuperä ja oikeudet hämärtyvät (tarve läpinäkyvyydelle, jäljitettävyydelle ja oikeuksienhallinnalle myös teknisesti).

Tavoite 1 - Digitalisaatio ja dataperustainen arvonluonti etenee yrityksissä.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Kannatettava. Mediatoimialalla data ja tekoäly voivat parantaa tuottavuutta ja kehittää palveluja, mutta tämä edellyttää toimivien lisensiointimarkkinoiden tukemista, tarvittaessa sääntelyllä, ja

oikeudenmukaista, lisensointiin perustuvaa tekijänoikeudella suojatun aineiston käyttöä datan taustalla.

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

2 kyllä, pääosin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Datatalouskasvun yhteyteen tulisi lisätä periaate reilusta arvontaosta ja IP-oikeuksien ja tekijänoikeuksien kunnioittamisesta erityisesti generatiivisen tekoälyn arvoketjussa. Innovaatio- ja investointitavoitteiden rinnalla on tärkeää varmistaa kestävä pelisääntö: tekoälyliiketoiminta nojaa käytännössä usein tekijän- ja lähioikeudella suojattujen aineistojen hyödyntämiseen, joten lisensoinnille ja korvauksille tarvitaan toimivat puitteet ja ennakoitava sääntely. Läpinäkyvyyden parantaminen siihen, mitä aineistoja käytetään tekoälyn kehittämisessä ja kouluttamisessa, on ensiarvoisen tärkeää. Asiaa tulisi korostaa. Lisäksi olisi hyvä tunnistaa informaatioympäristön laatu kilpailukykyyn osana. Disinformaatio ja luottamuksen mureneminen heikentävät myös taloutta.

Tavoite 2 - Yritysten tuottavuus ja kilpailukyky paranee uusien teknologioiden onnistuneen käyttöönoton myötä.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Kannatettava. On kuitenkin tärkeää, että käyttöönottoa tukevat toimet eivät johda tilanteeseen, jossa sääntely tai markkinarakenteet suosivat epäreilusti suuria alustatoimijoita tai teknologia-alaa sisällöntuottajien kustannuksella.

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

2 kyllä, pääosin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Avaintulos 3:n yhteyteen tulisi kirjata, että teknologioiden käyttöönotossa huomioidaan oikeudenmukaiset sopimus- ja lisensointikäytännöt, sisällön alkuperä ja käyttöoikeudet. Lisäksi pk-yritysten tukemisessa kannattaa huomioida myös mediayritysten erityispiirteet (sisältöintensiivinen toimiala, tekijänoikeusperustainen ansainta).

Tavoite 1 - Digitaaliset julkiset palvelut toimivat yhteentoimivina palvelukokonaisuuksina mahdollistaen sujuvan asioinnin ja korkean tuottavuuden.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Kannatettava, ja erityisesti selkokieliisyys, saavutettavuus ja yhdenvertaisuus ovat tärkeitä. Kansalaisille suunnattujen palvelujen tulee olla ymmärrettäviä ja läpinäkyviä myös silloin, kun taustalla käytetään automaatiota tai tekoälyä

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

2 kyllä, pääosin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Tiedon liikkuvuutta purettaessa on huomioitava vahvasti myös tietosuoja, tietoturva ja luottamus. Lisäksi tulisi sanoittaa, että julkisten palvelujen kehittämisessä varmistetaan kansalaisten kyky ymmärtää palveluiden toimintaa.

Digikompassissa tulisi ottaa huomioon mahdollisuudet, joita uudet digiteknologiat tarjoavat julkisuusperiaatteen vahvistamiselle ja viranomaisten toiminnan avoimuuden lisäämiselle. Viranomaistoiminnan avoimuus on keskeinen voimavara avoimen demokraattisen yhteiskunnan, luottamuksen ja osallisuuden vahvistamiselle. Tämä tarkoittaa käytännössä esimerkiksi sitä, että viranomaiset voivat toteuttaa lainsäädäntöön kirjattua julkisuusperiaatetta ja palvelutehtäväänsä nykyistä tehokkaammin ja laadukkaammin. Kansalaisten tiedonsaannin kannalta tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että tiedotusvälineet voivat journalismin keinoin raportoida nykyistä paremmin, mitä hallinnossa ja julkisen vallan käytössä tapahtuu. Journalismilla on keskeinen tehtävä luottamuksen ja osallisuuden vahvistamisessa lisääntyvän läpinäkyvyyden avulla.

Tavoite 2 - Julkinen hallinto hallitsee yhteiskunnan keskeisten toimintojen datan, teknologian ja infrastruktuurit turvallisesti, luotettavasti ja kustannustehokkaasti varmistaen yhteiskunnan toimivuuden kaikissa tilanteissa.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Tavoite on erittäin tärkeä muuttuneessa turvallisuustilanteessa.

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

2 kyllä, pääosin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Kokonaisturvallisuuden ja resilienssin yhteydessä olisi perusteltua huomioida selkeämmin myös informaatiovaikuttamisen torjunta ja luotettavan tiedon ekosysteemi, jossa medialukutaidolla ja journalistisilla sisällöillä on keskeinen rooli.

Tavoite 3 - Julkinen hallinto toimii tuottavasti tekoälyä sekä uusia digiteknologioita hyödyntäen.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Kannatamme tavoitetta, mutta painotamme, että julkisen vallan käytössä tekoälyn hyödyntämisen tulee olla läpinäkyvää ja kansalaisten oikeusturvan toteutua.

Medialiitto ehdottaa, että tavoite muotoillaan seuraavasti: "Julkinen hallinto toimii tuottavasti ja avoimesti tekoälyä sekä uusia digiteknologioita hyödyntäen".

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

2 kyllä, pääosin

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Autonomisten ratkaisujen ja automaattisen päätöksenteon lisääntyessä ihmisen vastuuta ja valvontaa tulee vahvistaa, päätösten tulee olla perusteltuja ja muutoksenhaun mahdollista. Kansalaisia tulee informoida siitä, milloin tekoälyä käytetään ja mihin tarkoitukseen.

Digikompassissa tulisi ottaa huomioon mahdollisuudet, joita uudet digiteknologiat tarjoavat julkisuusperiaatteen vahvistamiselle ja viranomaisten toiminnan avoimuuden lisäämiselle. Viranomaistoiminnan avoimuus on keskeinen voimavara avoimen demokraattisen yhteiskunnan, luottamuksen ja osallisuuden vahvistamiselle. Tämä tarkoittaa käytännössä esimerkiksi sitä, että viranomaiset voivat toteuttaa lainsäädäntöön kirjattua julkisuusperiaatetta ja palvelutehtävänsä nykyistä tehokkaammin ja laadukkaammin. Kansalaisten tiedonsaannin kannalta tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että tiedotusvälineet voivat journalismin keinoin raportoida nykyistä paremmin, mitä hallinnossa ja julkisen vallan käytössä tapahtuu. Journalismilla on keskeinen tehtävä luottamuksen ja osallisuuden vahvistamisessa lisääntyvän läpinäkyvyyden avulla.

Poikkihallinnollinen johtaminen ja yhteistyö

Ovatko siinä esitetyt digitalissaation johtamisen ja yhteistyön periaatteet perusteltuja osia osana Suomen digitaalista kompassia?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Periaatteet ovat perusteltuja. Digitoimiston roolin vahvistaminen ja yhteisen tilannekuvan rakentaminen ovat kannatettavia. Toivomme, että sidosryhmäyhteistyössä varmistetaan media-alan systemaattinen osallistuminen erityisesti medialukutaitoihin ja resilienssiin liittyvissä toimissa sekä

tekijänoikeus-, data- ja tekoälypolitiikassa. Pyydämme myös, että digitoimiston työ olisi osa mediapolitiikkaa, koska monilla digitalisaatioon liittyvillä hankkeilla on yhteys media-alan toimintaan ja elinvoimaan. Luotettavan toimituksellisen tiedon tuottamisen edellytysten turvaamisesta tulisi pitää huolta.

Digikompassin tavoitteiden ja avaintulosten kokonaisuus

Puuttuuko digikompassin tavoitteista ja avaintuloksista yleisesti jotain olennaista? Tulisiko jokin osa alue priorisoida tai poispriorisoida?

Digikompassin tavoitteissa ja avaintuloksissa on muutamia olennaisia puutteita.

Keskeiset täydennys ehdotukset ovat:

1. Mediakasvatuksen, media- ja informaatiolukutaidon sekä tekoälylukutaidon pysyvät rakenteet ja resursointi (koordinaatio, koulutus, mittarit).
2. Luotettavan tiedon ja informaatioresilienssin nostaminen selvemmin läpileikkaavaksi kokonaisuudeksi.
3. Tekijänoikeuksien kunnioittaminen, tekoälykontekstissa käytetyn sisällön alkuperän läpinäkyvyys/jäljitettävyys (provenanssi) osaksi data- ja tekoälyinfrastruktuuria, muuten ei synny kestäväää ja reilua tekoälyekosysteemiä. Digikompassissa korostetulta Tekijänoikeustiedon teknisen infrastruktuurin modernisoinnilla (yhteiset tekijänoikeuksia koskevat tietomääritykset) ei ole pohjaa, jos läpinäkyvyysvaatimusta ei edellytetä.
4. Julkisuusperiaatteen vahvistaminen ja viranomaisten toiminnan avoimuuden lisääminen uusien digiteknologioiden avulla ovat priorisoitavia asioita. Viranomaistoiminnan avoimuus on keskeinen voimavara avoimen demokraattisen yhteiskunnan, luottamuksen ja osallisuuden vahvistamiselle.

Emme esitä osa-alueiden poistamista, mutta painotamme, että osaamistavoitteiden vaikuttavuus edellyttää konkreettisia toimeenpanotoimia, ei pelkästään tavoitetasoisia kirjauksia. Ehdottamamme täydennykset tulisi tehdä digikompassiin, jotta se aidosti tavoittelisi myös demokratian, luottamuksen ja osallisuuden vahvistamista maassamme. Vastauksissamme perustelemme tarkemmin, miksi täydennykset ovat olennaisia.

Tuloksellisuuden seuranta ja vaikuttavuuden arviointi

Mitä mittareita tunnistatte tavoitteiden ja avaintulosten etenemisen mittaamiseen?

- Media- ja informaatiolukutaito: kansalliset mittaukset eri ikäryhmissä (peruskoulu, toinen aste, aikuiset, ikääntyneet) sisältäen lähdekritiikin, algoritmivaikutusten ymmärryksen ja disinformaation tunnistamisen.
- Tekoälylukutaito: perustaitoindikaattori (ymmärrys generoidusta sisällöstä, vinoumista, datasta, vastuista ja käyttötilanteista).
- Kasvatus- ja opetushenkilöstön osaaminen: täydennyskoulutuksen kattavuus ja osaamistason kehitys.

- Luottamus ja resilienssi: luottamus uutisiin ja koettu kyky erottaa tosi/epätosi.
- Tekijänoikeusmetadatan infrastruktuuri: seurataan, kuinka laajasti ja kuinka nopeasti yhteiset tekijänoikeustiedon tietomääritykset otetaan käyttöön eri toimijoilla. Yhdenmukainen ja koneellisesti hyödynnettävä metadata parantaa tekijänoikeuksien toteutumista myös suurilla verkkoalustoilla ja tukee media-alan reilua toimintaympäristöä.

Miten digikompassin vaikuttavuutta tulisi Suomen tasolla mitata?

Ehdotamme vaikuttavuuden mittaamista seuraavasti:

1. Osaaminen (kansalaistaidot)
2. Luottamus/resilienssi (yhteiskunnallinen toimintakyky disinformaatiota vastaan)
3. Reilu ja kestävä digitalous (oikeudenmukaiset pelisäännöt siihen, miten tekijänoikeudella suojattu aineistoa käytetään esimerkiksi tekoälykontekstissa hyödynnettävän datan pohjana ja innovaatioiden taustalla)

Toimintaympäristön kuvaus

Geopoliittinen ja taloudellinen toimintaympäristö

-

Turvallisuus ja resilienssi

-

Kriittiset teknologiat ja innovaatiot

-

Hyvinvointi ja yhteiskunnalliset muutokset

-

Digitalisaation ja datatalouden sääntely

-

Yhteistyö ja yhteentoimivuus

-

Uudet teemat

Tekoäly

-

Turvallisuus

-

Hyvinvointi

-

Yhteistyö ja yhteentoimivuus

-

Digikompassin kokonaisuus

Miten arvioisit digikompassia kokonaisuutena?

Kokonaisuutena digikompassi on oikeansuuntaisesti päivitetty. Demokratian ja toimivan, vapaan yhteiskunnan sekä media-alan näkökulmasta sen vaikuttavuus paranee, jos:

- media-, informaatio- ja tekoälylukutaitotavoitteet muutetaan selkeiksi, resursoiduiduksi toimenpiteiksi
- data- ja tekoälypolitiikassa varmistetaan tekijänoikeuksien kunnioitus, tekoyläkontekstissa hyödynnettävän tekijänoikeudella suojatun aineiston läpinäkyvyys, toimivat lisensiointimarkkinat ja reilu arvonmuodostus
- luottamuksen ja informaatioresilienssin teemat kirjataan läpileikkaavasti myös toimeenpanoon ja mittareihin.

Muut kommentit

Mikäli kommentti ei sovellu lomakkeen muihin asiakohtiin, voit jättää sen tähän.

Korostamme, että tekoälyn vastuullinen käyttöönotto edellyttää tekijänoikeuksien ja muiden aineettomien oikeuksien järjestelmällistä huomioimista. Tekoälyjärjestelmien palveluntarjoajien tulisi avoimesti kertoa, millä aineistoilla mallit on koulutettu, ja varmistaa, että tekijänoikeudella suojattujen aineistojen käyttö perustuu lupiin ja asianmukaisiin korvauksiin. Digikompassissa olisi perusteltua nostaa esiin tekijänoikeuksien arvo luovan talouden ja luotettavan tietoinfrastruktuurin perustana sekä kirjata tekijänoikeustaidot osaksi media- ja tekoälylukutaitoa. Lisäksi kulttuuriperintö- ja tutkimusaineistojen avaamisessa on huomioitava tekijänoikeuksien lisensiointi ja korvausjärjestelyt sekä niitä koskevat reunaehdot.

Pidämme tärkeänä, että tekoäly- ja datatalouden innovaatioita edistetään ennakoitavan sääntelyn ja toimivan lisensiointikehyksen varassa, jotta oikeudenhaltijoiden asema ja reilu arvonjako toteutuvat ja luottamus digitaalisiin palveluihin vahvistuu.

Ahonen Susanna
Uutismedian liitto